

Переселення чеських селян в Західну Україну

ЦРУ

1953

Exported from Wikisource on 02/21/18

ЦЕНТРАЛЬНЕ РОЗВІДУВАЛЬНЕ
УПРАВЛІННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗВІТ

25X1

КРАЇНА	УРСР (Західна Україна)	ДАТА ПОШИР.	23 Л
ТЕМА	Переселення чеських селян в Західну Україну	КІЛЬК. СТОП.	
МІСЦЕ ОТРИМ.		КІЛЬК. ДОД. ПЕРЕРАХОВАНІ НИЖЧЕ	
ДАТА ОТРИМ.	25X1	ДОДАТОК ДО ЗВІТУ №	
ІНФОРМАЦІЯ НА ДАТУ			25X1

Цей документ містить інформацію, що стосується Національної Безпеки Сполучених Штатів в розумінні законів Розділу 18, Секцій 793 і 794 Кодекса Сполучених Штатів, Відділи 793 і 794, передача чи розкриття її в будь який спосіб

**ЦЕ НЕОПРАЦЬОВАНА
ІНФОРМАЦІЯ**

25X1

1. Місцевість, де моя сім'я мешкала в [Чехословаччині](#), була погориста й бідна для рільництва, і коли комуністичні агітатори пообіцяли нам небо на землі, якщо ми переселимося в Західну Україну, ми природньо піддалися. Вони казали нам, що ми отримаємо безкоштовну медичну допомогу, профсоюзи, безкоштовні школи тощо. Місцеві комуністи, як і мій дядько, що був членом партії з 1935, і який був майже неписьменний, виступав на мітингах в сільській раді, а пізніше приєдналися партійні агітатори з [Києва](#), СРСР. Майно, яким ми володіли в нашому селі [Ториски](#), було оцінено, включно із землею, будівлями, інвентарем, худобою та майбутнім врожаєм на полях і ми отримали документи, як свідчили, що ми залишили це майно. Нам було обіцяно, що ми отримаємо еквівалент, коли дістанемося України. Якби ми отримали більше, нам дали б 15-річну банківську позику в разі необхідності покрити різницю. Як виявилось, будинок, який наша сім'я отримала, був кращий за той, що ми залишили. З іншого боку, ми могли отримати позику і допомогу

в будівництві будинку, якби це стало необхідним. Нам також сказали, що ми будемо вільними селянами протягом двох років. Інший спосіб переконання, який використовували радянські агітатори, були розповіді деяким сім'ям нашого села про те, що вони в дійсності мають російське походження та мусять повернутися на свою батьківщину. Нам було сказано, що це було б безглуздо брати із собою будь-що громіздке, оскільки все буде надано нам по прибуттю в Україну.

2. Ми прибули в село [Підцурків](#) біля [Здолбунова](#) в [Рівненській](#) області в лютому 1947. Наше розчарування в радянському режимі почалося як тільки ми перетнули кордон і почали відчувати тягар радянського авторитаризму, але було занадто пізно щось робити з цим.

3. Село [Підцурків](#) було заселено десь із 60 сім'ями, всі з яких окрім двох були чеськими. Тут жили люди, які мігрували в цю місцевість роки назад, в часи царської влади. За деякий час перед тим, як ми прибули, було заявлено, що вони є чеськими націоналістами і мають бути репатрійовані, оскільки не любляють радянський режим. Кілька з цих сімей лишалися в [Підцуркові](#) коли ми прибули. Вони боялися говорити

нам про умови які на нас чекають, але ми вже мали певне уявлення. Ми спробували поговорити з радянською адміністрацією і сказали їм, що ми хочемо бачити радянських агітаторів, хто зробив нам всі ці блискучі обіцянки в Чехословаччині, але ми ніколи не бачили їх знов. Було неможливо поговорити з ними. Що б ми не казали, вони уникали відповіді і переводили розмову на що небудь інше, тому було неможливо досягти взаємопорозуміння з ними. У відповідь на наше запитання про речі, що були нам обіцяні, вони сказали, що Совети й самі перебувають у крайній нуженності та не можуть нічого нам надати. В результаті ми не мали насіння і наша сім'я змогла засіяти тільки 1½ гектари під час весняного сіву в перший рік з 6½ гектарів, які були передані в наше розпорядження. Коли ми прибули, сім'я, що займала це господарство раніше, мала засіяними озимі пшеницю, ячмінь, овес та ін. біля 2½ гектарів які ми обжали в липні 1947. Врожайність була непоганою, вихід в перший рік — близько 25 центнерів пшениці з гектару. Ми мали один гектар пшениці, пів гектару жита, менше ніж пів гектару картоплі та інше на решті землі.

4. Ми ділили село Підцурків з українськими сім'ями, які прибули незабаром після нас, чехів. Ці українці жили перед цим під Люблином, на захід від Бугу в Польщі. Як ми зрозуміли їх, вони залишили Польщу в 1945-46

роках з різних причин. Ходили чутки, що дехто з них були зігнані тамтешніми поляками, дехто сподівався на краще життя в СРСР і дехто був примушений радянською адміністрацією до переселення в Україну. Ці сім'ї які зрештою опинилися в нашому селі спочатку були поселені в районі [Житомир](#)—[Херсон](#)—[Запоріжжя](#). Знайшовши умови там нестерпними, в пошуках порятунку від голодної смерті, вони самовільно залишили ці місця і вирушили зупинившись в Підцуркові. Я не знаю, яким був їх правовий статус на той час. Вони були членами колгоспу та підлягали переслідуванню за виїзд без дозволу. Втім, в мене склалось враження, що режим був надто хиткий на той час для того, щоб встановити контроль в цій галузі і якби люди не були так знесилени голодом, вони могли б здійснити місцеве повстання. Оскільки чехи не полюбляли адміністративну та політичну активність, ці українці швидко перебравли на себе всю відповідальність за цю роботу. Вони так само як і ми перебравли будинки та поля чехів, що жили тут раніше. Вони були досить перелюдненими втім, жили по дві та по три сім'ї в будинку.

5. Вже восени 1970 ми стали об'єктом пропаганди про переваги колективного сільського господарства з метою переконати нас увійти в колгосп. Тим не менше, ми не піддавалися. Під час жнив, у липні 1949

українцям в нашому селі було запропоновано як альтернатива вступ до колгоспу чи ув'язнення. Було можливим чинити тиск у такий спосіб, оскільки вони нелегально залишили колгоспи в районі Житомир—Херсон—Запоріжжя і стали після цього об'єктом переслідуванням. У сусідніх селах деякі селяни відмовилися вступати до колгоспу і були відправлені у в'язницю, і тоді решта здалися і вступили. У 1950-му, в сусіднім селі, ті, хто не приєднався до колгоспу, не мали права орати землю, відповідно, половина площ була не засіяна. В нашому селі всі вступили до колгоспу не пізніше осені 1950. Найбільш ефективним засобом загнати наших фермерів у колгосп було встановлення важких податків і зборів. У 1947 ми сплачували тільки натуральні податки, а не за встановленим тарифом. Проте восени 1947 нам вдалося засіяти більшу частину нашої площі озимимим і в 1948 ми мушили сплачувати податки відповідно до засіяної площі. У 1949 ми мали наступні квоти на державні закупівлі майна нашої сім'ї:

зерно: з приблизно 100 зібраних центнерів — 69 мушили бути передані державі.

картопля: з приблизно 80 зібраних центнерів — 40 мушили бути передані державі.

бобові: з приблизно 15 зібраних центнерів — 10
мусили бути передані державі.

До дого ж ми були обкладені збором в 270 літрів
молока та 125 кілограм м'яса з нашої єдиної корови.
Це, звісно ж, мало бути купленим на відкритому
ринку і поставлене державі. І, насамкінець, ми були
обкладені також збором в 5 200 рублів грішми. Для
того, щоб сплатити його, ми продали коня за
2 100 рублів і корову за 1 600 рублів. Ми отримали
400 рублів за зерно, яке віддали державі за
державними цінами. Такі податки відверто були
розроблені, щоб примусити нашу сім'ю вступити у
колгосп. Ми змогли сплатити всі податки в той рік,
але тільки коштом багатьох голодних днів для нашої
сім'ї. У травні, в 1950 ті, хто досі не вступив до
колгоспу, були зобов'язані платити навіть більші
податки, в той час як у колгоспі були відносно нижчі
збори, які було легше сплачувати окремим сім'ям,
залученим до колгоспу. (Тим не менш, вони були
змушені продати частину свого зерна для закупівлі
певної худоби, якою мав заволодіти колгосп.) Це був
натяк для тих, хто ще не вступив, що їм буде легше,
якщо вступлять. У 1950 нам було сказано віддати 90
центнерів зерна та сплатити 9 300 рублів грішми.
Щоб отримати уявлення, наскільки непомірним був
цей податок, наш будинок в селі був оцінений лише в
19 000 рублів, що означало, що ми заплатимо

податок у 50% від вартості нашого будинку за один рік. Очевидно, у нас не було таких коштів, щоб сплатити такий податок, і ми були змушені вступити в колгосп. Мій батько пожалівся на таке ставлення і заявив, що хоче назад до Чехословаччини зі своєю сім'єю; за це його було заарештовано і вислано □□□
□□□□□□□

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](http://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Artem.komisarenko
- KHMELNYTSKYIA

-
1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)
 2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)

3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑ http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)